

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U101077

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дрозд Лідія Вікторівна

2. Drozd Lidiia Viktorivna

Кваліфікація: д.філософ, 053

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-05-2021

Спеціальність за освітою: 8.01010501 Корекційна освіта

Місце роботи здобувача: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 67.051.001

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 021256609

Місцезнаходження: Університетська, 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 27, м. Херсон, Херсонська обл., 73000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик:

Тема дисертації:

1. Формування життєвого цілепокладання у підлітків з інтелектуальними порушеннями
2. Developing Life Goal Setting in Adolescents with Intellectual Disabilities

Реферат:

1. У дисертаційному дослідженні проаналізовано та теоретично узагальнено психолого-педагогічні аспекти проблеми життєвого цілепокладання; уточнено розуміння сутності поняття «цілепокладання» у структурі соціальної компетентності особистості; розроблено та експериментально перевірено методику формування

готовності підлітка з інтелектуальними порушеннями до життєвого цілепокладання; представлено алгоритм формування життєвого цілепокладання у підлітків на основі інтерпретації, реінтерпретації, інтеріоризації, проблематизації, діалогізації діяльності, отримання власного практичного досвіду, можливості його застосування в нових умовах; висвітлено послідовність процесу формування життєвого цілепокладання підлітків з інтелектуальними порушеннями від цілепокладання під керівництвом дорослого, через спільну діяльність в міжособистісному спілкуванні, до самостійного цілепокладання. Уточнено психодіагностичний інструментарій із визначення рівня сформованості життєвого цілепокладання у підлітків з інтелектуальними порушеннями. Подальшого розвитку в дисертаційному дослідженні набули науково-теоретичні підходи щодо поетапного формування життєвого цілепокладання у підлітків з інтелектуальними порушеннями. Практичне значення здобутих результатів дослідження полягає в тому, що розроблені кейс-методи та корекційні завдання з формування цілепокладання у підлітків можуть бути використані у практиці роботи закладів спеціальної освіти; діагностичний інструментарій для дослідження рівня та динаміки сформованості готовності до цілепокладання може бути впроваджено в практику психологічної служби освітнього закладу; розроблені у роботі методичні рекомендації можуть стати значущим підґрунтям для педагогів та психологів у формуванні окремих складових процесу цілепокладання в підлітків з інтелектуальними порушеннями та нормотиповим розвитком. Під цілепокладанням, виходячи з його логічної цілісності, у дисертаційному дослідженні розуміємо організований процес, у структурі якого виділено: ціленародження (складений образ мети); цілеутворення (моделювання цілі та завдань її досягнення з урахуванням необхідних методів та засобів); цілереалізацію; цілерефлексію (аналіз дій, бачення помилок у діях); цілекорекцію (корекція помилок у діях, вибір нових шляхів досягнення мети). У роботі визначено компоненти готовності підлітків до цілепокладання: мотиваційний, когнітивний, операційний, регуляторний та особистісний. Встановлено, що підліткам з інтелектуальними порушеннями властиві такі характеристики, як поверховість знань про власне майбутнє, нестійкість, випадковість уявлень про власну долю, відсутність реальних планів, орієнтації в майбутньому часі, несформованість вмінь проектування життєвих планів на декілька років уперед, неусвідомленість подій, визначення випадкових, несуттєвих ознак. Кількісний та якісний аналіз результатів дослідження показав, що низький рівень сформованості життєвого цілепокладання встановлено більш ніж у половини підлітків з інтелектуальними порушеннями. У цих підлітків виявлено поверховість знань про власне майбутнє, уявлення випадкові, нестійкі, вони не мають життєвих планів для досягнення, не мають уявлень про власну професію та сім'ю, не орієнтуються в майбутньому часі, не вміють навіть за допомогою дорослого проектувати майбутні професійні досягнення та життєві плани на декілька років уперед, усвідомлюють події минулого за випадковими, несуттєвими ознаками, не вміють порівнювати минуле та майбутнє, не бачать залежності сучасності від минулих подій. Середній рівень констатований у 36,85 % підлітків експериментальної групи та 39,28 % підлітків контрольної групи. Високого рівня немає. Встановлено способи реагування підлітків з інтелектуальними порушеннями на проблемні ситуації та необхідність їх вирішення: так, доведено, що не завжди підлітки реагують деструктивно на ситуації прийняття рішення цілеутворення та реалізації досягнення мети. На основі аналізу теоретичних та практичних даних, отриманих у дослідженні, створено та реалізовано методіку формування готовності до життєвого цілепокладання на трьох етапах – організаційному, виконавчому та аналітичному.

2. The dissertation is devoted to the development and approbation of the methodology of formation of the readiness for life goal setting in adolescents with intellectual disabilities basing on anticipation. The psychological and pedagogical aspects of the issue of life goal setting are analysed and theoretically generalised in the dissertation research; the understanding of the essence of the "goal setting" concept within the structure of social competence of the individual is specified; the methods of the development of the readiness of adolescents with intellectual disabilities to set life goals are developed and experimentally tested; the algorithm of life goal setting development in adolescents with intellectual disabilities basing on interpretation, reinterpretation, internalisation, problematization, dialogization of activity, obtaining their own practical experience, as well as the ability to apply it in new conditions, are presented; the sequence of the process of life goal setting development in adolescents with intellectual disabilities starting from defining the goals under the guidance of an adult, through joint activities in

interpersonal communication, and finally getting to independent goal setting. Psychodiagnostics' tools for determination of the level of life goal setting development in adolescents with intellectual disabilities are specified. Scientific and theoretical approaches to the step-by-step formation of life goals in adolescents with intellectual disabilities are also further developed in the dissertation. The practical significance of the obtained research results lies in the fact that the developed case methods and corrective tasks for the life goal setting development in adolescents can be used in the practical activity of special education institutions; the diagnostic tools for the investigation of the level and dynamics of the readiness formation for goal setting can be introduced into the practice of the psychological service of an educational institution; the methodical recommendations developed in the thesis can become a significant basis for teachers and psychologists in the formation of certain components of goal setting process in adolescents with intellectual disabilities and normotypic development. Within the framework of our thesis, we consider the personal component of goal setting as a quality in the structure of the adolescent's personality, which is characterised by manifestations of initiative (desire, interest and need for life goal setting); concentration (opportunity to show willpower in setting and achieving the goal); responsibility (ability to be responsible for one's own actions); mobility (the ability to change one's own actions, adjust them to achieve the goal). The components of adolescents' readiness for goal setting, particularly motivational, cognitive, operational, regulatory and personal ones, are defined in the thesis. It is concluded that adolescents with intellectual disabilities have the following characteristics: superficial knowledge about their own future, instability, random ideas about their own destiny, lack of real plans and focus regarding the future, lack of skills to design life plans for several years ahead, ignorance of events, as well as identification of accidental, insignificant peculiarities. Quantitative and qualitative analysis of the results of the study showed that more than half of adolescents with intellectual disabilities demonstrate low level of life goals formation . These adolescents have superficial knowledge about their own future; their ideas are random, unstable; they do not have real plans that they want to achieve, ideas about their own profession and family; they can't focus on the future, do not know how to project future professional achievements and life plans for several years ahead, even with the help of an adult; they perceive past events basing on random, insignificant features; they are not able to compare past and future and do not see the dependence of present situation on past events. The research determined that 36.85 % of adolescents in the intervention group have the average level, while in the observational group this index was 39.28%. None of the groups had participants with high level. The ways adolescents with intellectual disabilities respond to problem situation and the need to solve them were also determined, specifically, the thesis proved that adolescents do not always react destructively to the situation with decision-making and implementation of the goal. Based on the analysis of theoretical and practical data obtained in the study, a method of formation of readiness for setting life goals was created and implemented at three stages: organisational, executive and analytical one

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бистрова Юлія Олександрівна
2. Bystrova Yuliia

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Вікторія Євгенівна
2. Kovalenko Viktoriia Yevhenivna

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романенко Оксана Вікторівна
2. Romanenko Oksana Viktorivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковлева Світлана Дмитрівна

2. Yakovleva Svitlana Dmytrivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попович Ігор Степанович

2. Popovych Ihor Stepanovych

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Блинова Олена Євгенівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Блинова Олена Євгенівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Баланчук І.С.